

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ștefanschi Oleg împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 25 februarie 2025 a Curții de Apel Centru

(Dosarul nr. 2ra-754/25

NR. PIGD 2-24011535-01-2ra-23102025)

Determinarea limitelor controlului instanței de recurs asupra cuantumului satisfacției echitabile acordate în temeiul Legii nr. 87/2011 pentru încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil și verificarea dacă majorarea despăgubirilor realizată de instanța de apel respectă criteriile legale de individualizare și principiul proporționalității. Consolidarea practicii.

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. C. Panfil,
Curtea de Apel Chișinău, jud. M. Anton, D. Dulghieru, C. Roșca

19 februarie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Ministerul Justiției,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Ion Munteanu, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 24 ianuarie 2024, Ștefanski Oleg, fiind reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând constatarea încălcării dreptului reclamantului la examinarea în termen rezonabil a procesului penal nr. 1-5/2014 pentru perioada 18 ianuarie 2014 – 23 ianuarie 2024, încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul reclamantului Ștefanski Oleg, cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 20 000 euro, precum și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, a invocat că, la data de 18 ianuarie 2014, în Judecătoria Briceni a parvenit pentru examinare în fond cauza penală intentată în privința sa, acesteia fiindu-i atribuit ulterior numărul 1-5/2014.

3. A arătat că, prin sentința Judecătoriei Briceni din 21 martie 2016, au fost achitați, pe motivul lipsei faptei infracțiunii, mai mulți inculpați, inclusiv reclamantul Ștefanski Oleg, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, instanța dispunând, totodată, respingerea ca neîntemeiată a acțiunii civile înaintate de Procuratura Anticorupție în interesele statului privind încasarea prejudiciului.

4. Reclamantul a indicat că sentința a fost contestată cu apel de către procuror, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpații, inclusiv Ștefanski Oleg, să fie recunoscuți vinovați și condamnați, cu aplicarea pedepselor prevăzute de lege, precum și admiterea integrală a acțiunii civile.

5. A menționat că, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 martie 2017, apelul declarat de acuzare a fost respins ca nefondat, fiind menținută sentința instanței de fond.

6. Potrivit susținerilor reclamantului, procurorul a declarat ulterior recurs ordinar, iar prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 10 octombrie 2017 recursul a fost admis, decizia instanței de apel fiind casată integral, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia din 3 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, apelul declarat de procuror a fost admis, sentința fiind casată parțial și pronunțată o nouă hotărâre,

prin care toți inculpații, inclusiv reclamantul, au fost din nou achitați pe motiv că faptele imputate nu întrunesc elementele infracțiunii.

8. A indicat că împotriva acestei decizii procurorul a declarat recurs ordinar, iar prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 3 noiembrie 2020 recursul a fost admis, decizia instanței de apel fiind casată integral, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

9. Reclamantul a arătat că, prin decizia din 7 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți apelul declarat de acuzare a fost din nou admis, sentința fiind casată parțial și pronunțată o nouă hotărâre, prin care inculpații, inclusiv Ștefanschi Oleg, au fost achitați pe motiv că faptele imputate nu întrunesc elementele infracțiunii.

10. Reclamantul a subliniat că, până la momentul sesizării instanței cu prezenta acțiune, cauza penală nu era definitiv soluționată, neexistând o hotărâre irevocabilă, durata procedurii depășind astfel o perioadă de aproximativ 10 ani.

11. A invocat că, potrivit art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la examinarea cauzei sale într-un termen rezonabil, susținând că durata excesivă a procedurii penale a determinat încălcarea acestui drept.

12. Reclamantul a menționat că, în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, are dreptul de a solicita constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare.

13. A arătat că, potrivit art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011, cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit în funcție de circumstanțele cauzei, de durata încălcării, de importanța procesului pentru reclamant și de conduita autorităților, solicitând acordarea prejudiciului moral în sumă de 20 000 euro, în concordanță cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și recomandările Curții Supreme de Justiție.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin hotărârea din 3 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată. S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului la examinarea în termen rezonabil a procesului penal nr. 1-5/2014 pentru perioada 18 ianuarie 2014 - 23 ianuarie 2024. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Ștefanschi Oleg, suma de 2 000 euro, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al BNM la momentul executării hotărârii judecătorești, cu titlu de prejudiciu moral, și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 lei. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

15. La 11 aprilie 2024, Ministerul Justiției a declarat apel, solicitând casarea hotărârii și respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

16. De asemenea, la 18 aprilie 2024, Ștefanchi Oleg a declarat apel, solicitând modificarea hotărârii în partea cuantumului prejudiciului moral.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

17. Prin decizia din 25 februarie 2025 a Curții de Apel Centru, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției. S-a admis apelul declarat de Ștefanchi Oleg. S-a modificat hotărârea din 3 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin majorarea cuantumului prejudiciului moral cauzat de la 2 000 euro la 10 000 euro.

18. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că durata procesului penal nr. 1-5/2014, inițiat în anul 2014, a depășit limitele termenului rezonabil prevăzut de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cauza fiind examinată pe parcursul unei perioade de aproximativ 10 ani.

19. Curtea a constatat că tergiversarea examinării cauzei nu a fost imputabilă reclamantului, aceasta fiind determinată de modul de desfășurare a procedurii judiciare și de durata excesivă a examinării cauzei în instanțele naționale.

20. Instanța de apel a reținut că durata excesivă a procesului penal a generat reclamantului suferințe morale, afectându-i reputația, viața personală și profesională, precum și starea psihologică.

21. Referitor la cuantumul prejudiciului moral, Curtea a apreciat că suma stabilită de prima instanță nu corespunde criteriilor jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului privind durata procedurii, importanța cauzei pentru reclamant și impactul asupra situației sale personale.

22. În aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat justificată majorarea cuantumului despăgubirilor acordate reclamantului, apreciind că suma de 10 000 euro constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURENTULUI

23. La 17 octombrie 2025, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 25 februarie 2025 a Curții de Apel Centru, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, precum și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca neîntemeiată.

24. În motivarea recursului, Ministerul Justiției a invocat, în esență, că hotărârile instanțelor inferioare sunt nelegale, fiind pronunțate cu interpretarea eronată a Legii nr. 87/2011 și cu ignorarea jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului, temeiul de casare fiind încadrat în prevederile art. 432 alin. (1) lit. a) și lit. e) din Codul de procedură civilă.

25. Recurentul a susținut că instanțele inferioare au interpretat eronat noțiunea termenului rezonabil, limitându-se la o apreciere formală a duratei procedurii penale, fără a examina în mod efectiv raportul motivat și fără a analiza circumstanțele relevante privind complexitatea cauzei, comportamentul participanților, exercitarea căilor de atac și dificultatea administrării probelor.

26. În acest sens, Ministerul Justiției a arătat că, potrivit jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, interpretarea și aplicarea Legii nr. 87/2011 trebuie realizată prin prisma practicii naționale și europene, iar hotărârile instanțelor inferioare se află în contradicție directă cu această jurisprudență.

27. Astfel, a invocat jurisprudența națională relevantă, menționând cauza *Vitalie Țigănașu împotriva Ministerului Justiției*, în care, pentru o durată a procedurii penale de aproximativ 10 ani, instanțele au acordat despăgubiri în cuantum de 50 000 lei, precum și cauza *Veaceslav Moscovici împotriva Ministerului Justiției*, în care, pentru o durată a procedurii mai mare de 5 ani, s-a dispus acordarea sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

28. De asemenea, recurentul a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, făcând trimitere la cauza *Vataga împotriva Republicii Moldova*, în care, pentru o durată a procedurii de peste 11 ani, Curtea a acordat reclamantei suma de 1600 euro cu titlu de prejudiciu moral, apreciind că această soluție demonstrează caracterul disproporționat al despăgubirilor acordate în prezenta cauză.

29. În opinia recurentului, instanțele inferioare au acordat un prejudiciu moral exagerat, fără a motiva corespunzător raportul dintre durata procedurii și cuantumul despăgubirilor, majorarea sumei de la 2 000 euro la 10 000 euro fiind realizată în mod arbitrar și contrar principiilor echității și jurisprudenței constante în materie.

30. Totodată, Ministerul Justiției a susținut că instanțele nu au analizat corect raportul motivat privind durata procedurii penale, nefiind identificată o conduită culpabilă a statului, iar durata examinării cauzei a fost determinată de complexitatea acesteia, numărul participanților, exercitarea căilor de atac și alte circumstanțe obiective.

31. În concluzie, recurentul a susținut că nu s-a demonstrat încălcarea dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil, iar acordarea despăgubirilor nu este justificată, solicitând casarea hotărârilor instanțelor inferioare și respingerea integrală a acțiunii ca neîntemeiată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

32. Art. 431 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători”.

33. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel”.

34. Art. 432 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă: b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;”

35. Art. 442 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art. 432 alin. (1) lit. e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art. 372 se aplică în mod corespunzător”.

36. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

37. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

38. Art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe;”

39. Art. 239 din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.”

40. Art. 1 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești:

„(1) Scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.”

41. Art. 2 alin.(1)-(4) și alin.(6)-(7) din Legea nr.87/2011:

„(1) Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

(2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii

judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

(3) Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

(4) Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul ia delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

(6) Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

(7) Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

42. Art. 3 alin.(2) din Legea nr.87/2011:

„(2) În cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul examinării cauzei în fond sau în decursul a 6 luni de la intrarea în vigoare a ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale sau de scoatere de sub urmărire penală ori a actului judecătoresc de dispoziție.”

43. Art. 4 alin.(1) din Legea nr.87/2011:

„(1) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.”

44. Art. 5 alin.(1) din Legea nr.87/2011:

„(1) În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.”

45. Art. 20 alin.(1) - (4) din Codul de procedură penală:

„(1) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

(2) Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sunt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3) importanța procesului pentru cel interesat; 4) vârstă de până la 18 ani a victimei.

(3) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale privind infracțiunile de corupție, cele conexe actelor de corupție, a cauzelor penale în care sunt persoane aflate în arest, precum și minori se fac de urgență și în mod prioritar.

(4) Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.”

46. Art. 19 alin.(1) și alin.(5) din Codul civil:

„(1) În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

(5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.”

47. Art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea;”

48. Art. 2036 alin. (1) - (3) din Codul civil:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reforma prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.”

49. Art. 2037 alin. (1) - (3) din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va ține să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

50. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată reține că decizia din 25 februarie 2025 a Curții de Apel Centru a fost expediată Ministerului Justiției, prin intermediul poștei electronice, la data de 19 august

2025, iar recursul a fost depus la Curtea Supremă de Justiție la data de 17 octombrie 2025, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

51. În conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție examinează recursul împotriva deciziilor instanțelor de apel și verifică, în limitele invocate în cererea de recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

52. În speță, recurentul a încadrat criticile în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (1) lit. a) și lit. e) din Codul de procedură civilă, invocând, în esență, interpretarea eronată a Legii nr. 87/2011 de către instanțele inferioare, ignorarea jurisprudenței naționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și majorarea cuantumului prejudiciului moral dispusă de instanța de apel.

53. Analizând criticile formulate prin cererea de recurs prin prisma rolului instanței supreme de asigurare a aplicării uniforme a legii, Completul de judecată constată că examinarea prezentei cauze impune intervenția instanței de recurs în temeiul art. 432 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, întrucât soluționarea litigiului oferă prilejul consolidării jurisprudenței Curții Supreme de Justiție în materia stabilirii cuantumului satisfacției echitabile acordate în temeiul Legii nr. 87/2011.

54. Completul de judecată reține că obiectul prezentului litigiu îl constituie constatarea încălcării dreptului reclamantului la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei penale nr. 1-5/2014, precum și acordarea unei satisfacții echitabile pentru prejudiciul moral pretins suferit, în condițiile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

55. Potrivit art. 1 din Legea nr. 87/2011, scopul acestei legi este crearea unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, iar conform art. 2 alin. (6) din aceeași lege, mărimea reparației prejudiciului se stabilește în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei, durata încălcării, conduita autorităților și importanța procesului pentru reclamant.

56. Totodată, art. 2036 și art. 2037 din Codul civil impun ca repararea prejudiciului moral să fie individualizată și să conducă la acordarea unei despăgubiri comparabile cu cele stabilite în împrejurări similare, astfel încât să fie asigurate principiile echității și uniformității practicii judiciare.

57. Din actele cauzei rezultă că procesul penal nr. 1-5/2014 a fost pendinte pe o perioadă îndelungată, începând cu 18 ianuarie 2014 și până la 23 ianuarie 2024, parcurgând mai multe cicluri procesuale, inclusiv rejudecări dispuse de instanța supremă, circumstanțe ce au determinat constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

58. Completul de judecată reține că existența încălcării dreptului reclamantului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil, constatată de instanțele inferioare, nu este contestată prin recurs, Ministerul Justiției criticând, în esență, exclusiv

cuantumul satisfacției echitabile acordate cu titlu de prejudiciu moral, prin raportare la practica judiciară formată în aplicarea Legii nr. 87/2011.

59. Judecătoria Chișinău a stabilit prejudiciul moral în sumă de 2 000 euro, iar Curtea de Apel Centru a majorat cuantumul acestuia la 10 000 euro.

60. Stabilirea cuantumului prejudiciului moral aparține marjei de apreciere a instanței de judecată, însă exercitarea acestei marje trebuie realizată în concordanță cu criteriile legale și cu reperatele desprinse din practica judiciară, astfel încât soluțiile pronunțate să asigure previzibilitatea și coerența jurisprudenței, rol ce revine în mod particular Curții Supreme de Justiție în exercitarea atribuției sale de unificare a practicii judiciare.

61. În practica Curții Supreme de Justiție formată în aplicarea Legii nr. 87/2011 s-a statuat constant că satisfacția echitabilă acordată pentru durate îndelungate ale procedurilor judiciare trebuie stabilită în cuantumuri moderate, determinate prin raportare la circumstanțele concrete ale cauzei și la criteriile prevăzute de art. 2 alin. (6) din lege, în vederea menținerii unei practici judiciare coerente și previzibile, instanța supremă intervenind, în exercitarea atribuției sale de unificare a practicii judiciare, asupra cuantumului despăgubirilor atunci când aceasta se impune pentru asigurarea unor reperate jurisprudențiale uniforme.

62. În același sens, Curtea Supremă de Justiție a reținut în jurisprudența sa recentă că determinarea cuantumului satisfacției echitabile în temeiul Legii nr. 87/2011 trebuie realizată prin raportare la reperate jurisprudențiale comparabile, intervenția instanței de recurs fiind justificată atunci când stabilirea despăgubirii impune consolidarea practicii judiciare (*decizia Curții Supreme de Justiție din 21 noiembrie 2025, dosar nr. 2ra-363/24*).

63. Astfel, prin decizii recente pronunțate în materie, Curtea Supremă de Justiție a intervenit asupra cuantumului despăgubirilor stabilite de instanțele inferioare atunci când a constatat necesitatea alinierii acestora la reperatele jurisprudențiale deja conturate, menținând constatarea încălcării dreptului, dar ajustând cuantumul satisfacției echitabile pentru asigurarea caracterului previzibil și uniform al practicii judiciare, (a se vedea, inter alia, deciziile Curții Supreme de Justiție din 2024-2025 publicate pe portalul oficial al jurisprudenței instanței supreme).

64. În acest sens, în jurisprudența națională au fost invocate cauze similare, inclusiv cauza *Vitalie Țigănașu împotriva Ministerului Justiției*, în care pentru o procedură penală de aproximativ 10 ani au fost acordate despăgubiri în cuantum de 50 000 lei, precum și cauza *Veaceslav Moscovici împotriva Ministerului Justiției*, în care, pentru o durată mai mare de 5 ani, s-a acordat suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

65. Totodată, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv cauza *Vataga împotriva Republicii Moldova*, relevă acordarea unor despăgubiri moderate pentru durate comparabile ale procedurilor, aspect ce constituie un reper orientativ pentru instanțele naționale.

66. În aceste condiții, Completul de judecată consideră necesară intervenția instanței supreme pentru consolidarea practicii judiciare privind determinarea satisfacției echitabile în cauzele întemeiate pe Legea nr. 87/2011, prezenta cauză oferind prilejul clarificării nivelului despăgubirilor acordate în situații comparabile, în sensul art. 432 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

67. Ținând cont de durata procedurii, de criteriile prevăzute de art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011, de circumstanțele concrete ale litigiului și de reperatele desprinse din practica Curții Supreme de Justiție, Completul apreciază că acordarea unei satisfacții echitabile în sumă de 30 000 lei reprezintă un quantum compatibil cu reperatele jurisprudențiale existente și apt să contribuie la consolidarea practicii judiciare în materie.

68. Intervenția instanței de recurs nu afectează constatarea încălcării dreptului reclamantului, ci vizează exclusiv stabilirea unui quantum al despăgubirii compatibil cu reperatele jurisprudențiale existente.

69. Prin urmare, decizia instanței de apel urmează a fi modificată în partea quantumului prejudiciului moral, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă.

70. În consecință, recursul urmează a fi admis, cu modificarea deciziei din 25 februarie 2025 a Curții de Apel Centru, prin stabilirea prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei și menținerea deciziei în rest.

71. În conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 432 alin. (1) lit. b), art. 440 alin. (3), art. 442 alin. (1) și art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Modifică decizia din 25 februarie 2025 a Curții de Apel Centru, în partea quantumului despăgubirilor pentru prejudiciul moral, prin reducerea acestuia de la 10 000 (zece mii) euro la 30 000 (treizeci mii) lei.

În rest, decizia din 25 februarie 2025 a Curții de Apel Centru, emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ștefanski Oleg împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral, se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Munteanu